

Econder |

International Academic Journal

[Econder], 2021, 5 (1): 81/101

Avrupa Yerel Yaşamda Kadın-Erkek Eşitliği Şartını İmzalayan Belediyelerin
Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Perspektifi

&

Combating Violence Against Women Perspective of Municipalities
Signing the European Charter for Equality of Women and Men in Local
Life

Ayşe KAŞIKIRIK

İstanbul Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Doktora Öğrencisi
Istanbul University, Political Science and Public Administration PhD
Student

aysekasikirik@yahoo.com

Orcid No: 0000-0003-0624-1107

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Types : Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Received : 05.05.2021

Kabul Tarihi / Accepted : 11.05.2021

Yayın Tarihi / Published : 30.06.2021

Yayın Sezonu : Haziran

Pub Date Season : June

Cilt / Volume: 5 Sayı – Issue: 1 Sayfa / Pages: 81-101

Atıf/Cite as: A . (2021). Avrupa Yerel Yaşamda Kadın-Erkek Eşitliği Şartını İmzalayan Belediyelerin Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Perspektifi . Econder International Academic Journal , 5 (1) , 81-94 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/econder/issue/63254/933325>

İntihal /Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software.

Copyright © Published by Hayrettin KESGİNGÖZ- KSU University, Kahramanmaraş, 46000, Turkey. All rights reserved.

Avrupa Yerel Yaşamda Kadın-Erkek Eşitliği Şartını İmzalayan Belediyelerin Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Perspektifi

Öz

Dünyanın hemen hemen her ülkesinde kadınlar gündelik yaşamlarının her alanında şiddete veya cinsiyet temelli ayrımcılığa maruz kalmaktadır. Türkiye’de de kadına yönelik şiddet yaygın bir insan hakları ihlalidir ve kaynağı toplumsal cinsiyet eşitsizliğidir. Merkezi hükümete ve yerel yönetimlere kadına yönelik şiddetin önlenmesinde önemli sorumluluklar düşmektedir. Yerel yönetimler vatandaşların gündelik hayat pratiklerine en yakın kamu kurumları olarak şiddetle mücadelede kritik aktörlerin başında gelmektedir. Çalışmanın amacı, “Avrupa Yerel Yaşamda Kadın-Erkek Eşitliği Şartı”nu imzalayan belediyelerin, 2020-2024 stratejik planlarını toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle mücadele perspektifiyle incelemektir. Bu çalışmada, Türkiye’de “Avrupa Yerel Yaşamda Kadın-Erkek Şartı”nu imzalayan belediyelerin stratejik planları kategorik olarak içerik analizi ile değerlendirilerek, elde edilen bulgular karşılaştırmalı olarak sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yaşam, Avrupa Yerel Yaşamda Kadın-Erkek Eşitliği Şartı, Belediyeler, Kadına Yönelik Şiddet, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği

Combating Violence Against Women Perspective of Municipalities Signing the European Charter for Equality of Women and Men in Local Life

Abstract

In almost every country of the world, women are exposed to violence or gender-based discrimination in all aspects of their daily lives. In Turkey, violence against women is a common human rights violation and its source is gender inequality. Important responsibilities fall on the central government and local administrations in preventing violence against women. Local governments, as the closest public institutions to the daily life practices of citizens, are among the critical actors in combating violence. The aim of the study is to examine the 2020-2024 strategic plans of the municipalities that have signed the "European Charter for Equality of Women and Men in Local Life" with the perspective of combating gender-based violence. In this study, the strategic plans of the municipalities that signed the "European Charter of Men and Women in Local Life" in Turkey were evaluated categorically with content analysis and the findings obtained were presented comparatively.

Keywords: Local Life, European Charter of Equality of Men and Women in Local Life, Municipalities, Violence Against Women, Gender Equality

Giriş

Yerel yönetimler (özellikle belediyeler), kentte yaşayan tüm yurttaşların mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamaktan ve çözüme kavuşturmaktan sorumludur. Cinsiyet körü politikalar kadınların ve erkeklerin farklı ihtiyaç ve gereksinimleri olduğunu, bu nedenle kadınların kentsel hizmetlerden beklentilerinin farklılaşacağı gerçeğini ihmal etmektedir. Belediyeler uyguladıkları plan, program, politika ve hizmetler ile yerelde toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına katkıda bulunabileceği gibi halihazırda var olan eşitsizliği derinleştirerek, kronik

hale getirebilir. Bu nedenle, yerel yönetimlerin bakış açısı toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasında kritik öneme sahiptir (Kaşıkırık & İzci, 2019: 12-13).

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, T.C. Anayasası'nın 10. Maddesi olan "Kanun Önünde Eşitlik İlkesi", 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Kanunu, 11. Kalkınma Planı, Sürdürülebilir Kalkınma için Küresel Amaçlar, Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Yok Edilmesi Sözleşmesi (CEDAW), Birleşmiş Milletler Pekin Deklarasyonu, Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi), Avrupa Belediyeler ve Bölgeler Konseyi (CEMR)-Avrupa Yerel Yaşamda Kadın-Erkek Eşitliği Şartı, 5393 Sayılı Belediye Kanunu kadına yönelik şiddetle mücadele edilmesine ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına yönelik önemli yasal dayanaklardır. Bu hukuki belgeler belediyelere kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve mücadelesi için kritik sorumluluklar yüklemiştir.

Avrupa Yerel Yaşamda Kadın-Erkek Eşitliği Şartı, 2006'da CEMR genel kurulunda sunulmuştur. Bu Şart, Avrupa'daki yerel ve bölgesel yönetimler için hazırlanmıştır. Söz konusu yönetimlerin ortaklıklar kurarak vatandaşları için daha fazla eşitliği ve kapsayıcılığı hayata geçirmeleri amacıyla hazırlanmıştır. İmzacı taraflar, Şart'ta yer alan taahhütleri uygulamaya davet edilmektedir (CCRE, 2006: 3-4).

Bu çalışmada, Türkiye'de Şart'ı imzalayan belediyelerin 2020-2024 stratejik planları "toplumsal cinsiyete dayalı mücadele" perspektifi ile incelenmiştir. Aynı zamanda, çalışmada Şart'ı imzalayan belediyelerin kadına yönelik şiddetle mücadelede daha etkin olmaları hem de bu konuda Şart'ta öne sürülen taahhütlerin uygulanabilmesi için somut öneriler sunulmuştur. Çalışmanın, yerel yönetimlerde toplumsal cinsiyet eşitliğine ve belediyelerde kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle mücadeleye önemli değerler sunması öngörülmektedir.

1. Toplumsal Cinsiyet ve Kadına Yönelik Şiddet

Cinsiyet her birimizin doğarken yanımızda getirdiğimiz özelliklerdir. Kız ya da oğlan bebekler olarak dünyaya geliriz. Bu sebeple, cinsiyet temelli özellikleri biyolojik olgu olarak kabul ederiz. Ancak, cinsiyet ilişkileri ve rolleri toplumdan topluma büyük değişiklikler göstermektedir ve bu değişiklikleri, biyolojik farkla açıklamak mümkün değildir. Toplumsal cinsiyet, içinde bulunduğumuz ailenin ve toplumun bizlere yüklediği sorumlulukları, rolleri, beklentileri ve anlamları ifade etmektedir. Bu nedenle toplumsal cinsiyet, toplumdan topluma ve tarihsel süreç içerisinde değiştiği gibi, sosyo-ekonomik ve kültürel faktörlere bağlı olarak da değişiklik göstermektedir (Bora, 2009: 6-7).

(DSÖ)'ye göre şiddet, "fiziksel güç veya iktidarın kasıtlı bir tehdit veya gerçeklik biçiminde bir başkasına uygulanması sonucunda maruz kalan kişide yaralanma, ölüm ve psikolojik zarara yol açması ya da açma olasılığı bulunması" olarak tanımlanmaktadır (2002). İstanbul Sözleşmesi'nin 3. Maddesi'nde "kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet", "bir kadına karşı, kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet" olarak tanımlanmaktadır (COE, 2011:5).

Kadına yönelik şiddet temel insan hakları ihlalidir ve temel nedeni toplumsal cinsiyet eşitsizliğidir. Bir başka ifadeyle, kadınlarla erkekler arasında yüzyıllardır var olan eşitsiz güç ilişkileridir. Bu nedenle, toplumdan topluma ve kültürden kültüre kadına yönelik şiddetin uygulanma biçimi değişiklik göstermektedir. Kadına yönelik şiddet türleri; fiziksel şiddet, cinsel şiddet, ekonomik şiddet, psikolojik şiddet, dijital şiddet, flört şiddeti ve ısrarlı takiptir (www.morcati.org.tr, 2021).

Geleneksel olarak toplumsal cinsiyet algısında kadınlar ile erkeklere farklı görevler verildiğini görmekteyiz. Kadın daha çok edilgen bir yapıda olduğu için, yaşamında karşılaşılabileceği sorunlarda sessiz kalmayı benimser, ailenin üyeleri ile eşinin istekleri karşısında kabullenici davranışlarda sergiler, ancak bunu erkeklerde görmek pek mümkün olmamakla birlikte erkek hem saldırgan hem de aktif davranışlar içerisinde görülür (Kul Uçtu & Karahan, 2016:288).

Ekonomik ve sosyal düzeni derinden sarsan Covid-19 pandemisi kadına yönelik şiddeti travmatik boyutlara taşımıştır. Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (UN Women) tarafından "Gölge Pandemi" olarak tanımlanan Covid-19 ile kadına yönelik şiddet en az %25 artmıştır. Bu bağlamda, 2020 yılında artan ekonomik belirsizlikler, sosyal stresler ve uzun süre evde kalma ile birleşince küresel düzeyde kadınlara ve kız çocuklara yönelik her türlü şiddet katlanarak artmıştır (UN, 2020: 17).

DSÖ verilerine göre, dünyada her 3 kadından biri (%30'u) şiddete maruz kalmaktadır (2021). Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü ve Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü iş birliği ile yapılan, TBMM'ye sunulan "Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırmaları"nın sonuçlarına göre, Türkiye'de 10 kadından 4'ü şiddete maruz kalmaktadır. Ayrı yaşayan veya boşanmış kadınların %75'inin fiziksel şiddet uğradığı tespit edilmiştir. Çocuk yaşta evlenenler şiddetin her türüne maruz kalırken, çocukluğunda cinsel istismara uğrayanlar %9'dur (2021).

2. Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Belediyeler

Kadınlar ve erkekler aynı kentte yaşamalarına rağmen kentle kurdukları bağ aynı değildir. Kentte kullandıkları mekanlar, kullanma saatleri, kullanma sıklığı ve kullanma biçimleri farklılık göstermektedir. Çünkü kadın ve erkeklerin farklı deneyimleri vardır ve bu nedenle ihtiyaçları farklılaşmaktadır. Bu farklılığı dikkate almadan hazırlanan yerel politikalar,

yaklaşımlar ve hizmet sunumları hemşerilerin hepsini kapsamayacak ve muhtemelen kadınları eksik hemşeri haline getirecektir. Yasalar önünde eşitlik ve “herkese eşit muamele” yaklaşımı yüzyıllardır var olan eşitsizlikleri çözmekte yeterli değildir. Halbuki, belediyelerin kadınların deneyimlerini, ihtiyaçlarını ve birikimlerini dikkate alarak politikalar geliştirmesi daha etkili, daha ekonomik ve hedefe yönelik (toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı) hale gelmesine önemli katkılar sunacaktır (Bora, 2009: 16-18).

Belediyeler, kadınların gündelik hayatlarına en yakın kamu kurumları olarak, kadınların yerel hayatta karşılaştıkları zorluklara ve engellere çözüm üretebilecek en yetkili kuruluşlardır. Her yerelliğin kendine has koşulların olduğunu kabul edince, belediyelerin yerelde eşitliğin ve kapsayıcılığın sağlanmasındaki rolü daha anlaşılır olmaktadır. Demokratik, eşitlikçi, kapsayıcı ve toplumsal gelişimi destekleyen politikalar doğrultusunda toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı bir perspektifle yönetilen kentler ve yaşam alanları, tüm vatandaşların yaşam kalitelerinin yükselmesini sağlar (Kaşıkırık & İzci, 2019: 10-12).

Yasalar belediyelere kadınlara yönelik şiddetle mücadele konusunda, önleyici, koruyucu, destekleyici & güçlendirici çalışmalar yapmaları konusunda sorumluluklar yüklemiştir. 5393 Sayılı Belediye Kanunu’nun 3. Maddesine göre belediye “Belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idari ve malî özerkliğe sahip kamu tüzelkişisidir”. Bu doğrultuda, belediyelerin plan, program, politika ve hizmetleri, kadın ve erkek tüm vatandaşların gündelik yaşamlarının her alanıyla doğrudan ilişkilidir. Belediye Kanun’un 14. Maddesi’ne göre; “Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000’in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadırlar. Diğer belediyeler de mali durumları ve hizmet önceliklerini değerlendirerek kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler”.

Ancak, sığınma evi açmayan belediyelere yasal bir zorunluluk yüklenmediği için mevcutta az sayıda belediyenin sığınma evi vardır. Büyükşehir belediyelerine bağlı sadece 9, il ve ilçe belediyelerine bağlı 23 olmak üzere toplam yalnızca 32 sığınma evi bulunmaktadır ve bunların da büyükşehir, il veya ilçe nüfusu düşünüldüğünde kapasiteleri çok yetersiz kalmaktadır (www.evrensel.net, 2021).

3. Literatür İncelemesi

Belediyelerde toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle mücadele konusunda yapılan çalışmalar incelendiğinde belediyelerin bu alandaki politika ve faaliyetlerinin yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Yerel yönetimlerde toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması üzerine öncül çalışmalar yapan Alkan, şiddetten arındırılmış

güvenli bir kentte yaşamanın herkes için temel bir hak olduğunu ve kadınlar için “güvenlik” kavramının erkeklerden farklı ve “daha fazla” anlam içerdiğini vurgulamıştır (Alkan, 2003: 15-16). Yazar bir başka çalışmada belediye hizmetlerinin kadınların güçlenmesindeki rolüne dikkat çekmiştir. “Eşitlik ve herkese eşit mesafede kamu hizmeti” bakış açısına sahip belediyeciliğin kadınlar lehine olumsuz sonuçlar yaratabileceğini vurgulamıştır. Bu olumsuz sonuçların gerçekleşmemesi için belediyeler tarafından alınabilecek önlemler ve somut öneriler sunulmuştur (Alkan, 2009: 19).

Yerel yönetimlerde toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine en güncel çalışmalardan biri Biriciklioğlu tarafından 2020 yılında yapılmıştır. Çalışmanın amacı, “Avrupa Yerel Yaşamda Kadın-Erkek Eşitliği Şartı”nı Türkiye’de imzalayan belediyelerin, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda yaptıkları faaliyetleri, bu Şart’taki taahhütler açısından analiz etmektir. Bu çalışmada belediyelerin faaliyetlerinde toplumsal cinsiyet eşitliğini bütüncül bir bakış açısıyla ele almadığı ve Şart’ın imzalanması ile toplumsal cinsiyet eşitliğini yönelik faaliyetler arasında doğrusal bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Biriciklioğlu, 2020: 21-53).

Erdinç tarafından 2017 yılında yapılan çalışmada Şartın içeriği, yerel yönetimlerin “Avrupa Yerel Yaşamda Kadın-Erkek Eşitliği Şartı” çerçevesinde yükledikleri sorumluluklar ve Şartın uygulama alanı analiz edilmiştir. Şart’ın belediyelerde toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için kapsamlı taahhütler içerdiği ve uygulandıkça toplumsal cinsiyet eşitliğinin gerçekleşmesine önemli katkılar sunacağı sonucuna ulaşılmıştır (Erdinç, 2017: 125-150).

Lorosdağı ve Sumbas tarafından 2015 yılında yapılmış olan çalışmada, belediyelerin kadına yönelik şiddetle mücadeleyle yönelik olarak yürüttükleri hizmetler ve faaliyetler, Türkiye’de 2004 ve 2009 yerel seçimlerinde kadın belediye başkanı seçilmiş belediyeler özelinde incelenmiştir. Yapılan çalışmada, kadına yönelik şiddetle mücadelenin yerel ölçekte başarılı sonuçlar vermesi, toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısının benimsenmesine bağlıdır.

Akademik çalışmalara ek olarak, uluslararası kuruluşlar ve sivil toplum örgütleri öncülüğünde yürütülen projeler Türkiye’de yerel yönetimlerde toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasında ve kadınların güçlenmesinde önemli katkılar sunmuştur.

Kadın Adayları Destekleme Derneği (KA.DER)’nin, Birleşmiş Milletler’in Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarını ve Kadın Dostu Kentler projesini temel alarak hazırladığı “Kadın Dostu Belediye Taahhütname”, 2009’dan itibaren seçim öncesi dönemde belediye başkan adaylarının ve seçildikten sonra belediye başkanlarının imzasına sunuluyor. 12 maddeden oluşan taahhütname, belediye başkanlarının katılımcı yöntemle toplumsal cinsiyete duyarlı politika üretmelerini ve uygulamalarını teşvik etmeyi amaçlıyor. Taahhütname; belediye bünyesinde ve hizmetlerinde cinsiyetçi eğilim,

ayrımcılık, şiddet ve baskı ile mücadele edilmesi, belediyenin stratejik planlarının kadınların ihtiyaçları dikkate alınarak ve katılımcı yöntemle hazırlanması, “Danışma ve Dayanışma Evi” kurulması, ihtiyaca cevap verecek kapasitede sığınma evi açılması gibi maddeleri içeriyor (www.kader.org.tr, 2021).

30 yıldır kadına yönelik şiddetle mücadele için çalışan Mor Çatı tarafından 2020’de hazırlanan rapora göre, belediyelerin yıllar içinde iyi uygulamaları hayata geçirdikleri ancak çoğunlukla sorumluluklarını yerine getiremedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle Covid-19 nedeniyle artan kadına yönelik artan şiddet vakalarında, kadınların destek mekanizmalarına kolay ulaşamamalarının, belediyelerin sorumluluklarını yerine getirmemelerinin ve kadına yönelik şiddetle mücadeleyi ana gündemleri yapmayışlarının payı olduğu belirtilmiştir (www.morcafi.org.tr, 2020).

Yapılan literatür taramasında, çalışmaların genellikle yerel yönetim hizmetlerinin toplumsal cinsiyet eşitliğine olumlu veya olumsuz katkısına odaklandığı sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda, Şart’ın imzalanması ile belediyelerdeki toplumsal cinsiyet eşitliğinin gelişiminin izlenmesi yönelik çalışmaların az olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmanın özgün yönü Şart’ı imzalayarak “Yerel Yaşamda Kadın-Erkek Eşitliğini” taahhütte bulunan belediyelerin, toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle mücadele perspektiflerinin stratejik planlarına yansımalarıdır.

4. Avrupa Yerel Yaşamda Kadın Erkek Eşitliği Şartı

CEMR, Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Dünya Teşkilatı’nın (UCLG) Avrupa bölge teşkilatıdır. Yerel ve bölgesel bağlamda en geniş temsile sahip Avrupa topluluğudur. Köklü bir tarihe sahip olan CEMR, Avrupa’da yerinden yönetim, yerel yönetim özerkliği ve vatandaş katılımının geliştirilmesine katkıda bulunan çalışmalar yürütmektedir (www.tbb.org.tr, 2021a). CEMR günümüzde, 70 yıllık deneyimiyle 41 ülkeden 60 üye birlik aracılığıyla, 100,000 belediye ve bölgesel yönetimi temsil etmektedir (www.ccre.org, 2021a).

CEMR’in Avrupa’da yerel ve bölgesel düzeyde toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak üzere 2006 yılında başlattığı “Avrupa Yerel Yaşamda Kadın-Erkek Eşitliği Şartı”, hem siyasi bir belge hem de pratik bir araçtır. Yerel ve bölgesel hükümetleri eşitlik taahhüdünde bulunmaya ve Şart’ta belirlenen ilkeleri uygulamaya teşvik etmektedir. Şart, kadın ve erkek eşitliği için farklı alanlarda izlenebilecek somut yöntemler sunmaktadır: siyasi katılım, istihdam, kamu hizmetleri, şehir planlama, vb. 2021 itibarıyla, 32 Avrupa ülkesinde 1600’ün üzerinde yerel ve bölgesel hükümet Şartı imzalamıştır (www.ccre.org, 2021b).

CEMR Avrupa yerel ve bölgesel yönetimlerini bu Şart'ı imzalamaya ve uygulamaya, kadın-erkek eşitliği ilkesini hayata geçirme konusunda taahhütte bulunmaya ve taahhütleri uygulamaya davet etmektedir. Şart üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde imzacı tarafların çalışmalarında benimsemeyeceği temel ilkeler yer almaktadır. Bu ilkeler aşağıda sıralanmıştır:

1. Kadın-erkek eşitliği temel bir haktır.
2. Kadın-erkek eşitliği, çoklu ayrımcılık ve dezavantajlar hususlarının gerektiği biçimde ele alınmasını temin etmek.
3. Kadınların ve erkeklerin karar alma süreçlerine dengeli katılımları demokratik bir toplum için ön koşuldur.
4. Toplumsal cinsiyet kalıp yargılarının tasfiyesi kadın-erkek eşitliğinin sağlanmasında temel önem taşımaktadır.
5. Yerel ve bölgesel yönetimlerin tüm faaliyetlerine toplumsal cinsiyet bakış açısının yerleştirilmesi kadın-erkek eşitliğinin ilerletilmesi için gereklidir.
6. Eylem planları ve programları için gerekli kaynağın tahsisi kadın-erkek eşitliğinin ilerletilmesi için gereklidir.

İkinci bölümde imzacı taraflardan Şart'ın hükümlerinin uygulanması amacıyla gerçekleştirmesi beklenen adımlar bulunmaktadır. Bu adımlar arasında 2 yıl içerisinde geniş katılımlı bir yöntemle "Eşitlik Eylem Planı"nın hazırlanması, kamuoyu ile paylaşılması, kaydedilen ilerlemenin düzenli raporlanması ve Avrupa'daki yerel yönetimler ile kadın-erkek eşitliğini sağlama noktasında iş birliği içerisinde bulunulması yer almaktadır.

Üçüncü bölüm yerelde kadın-erkek eşitliğinin sağlanması konusunda somut taahhütleri içermektedir. Bu bölüm 8 alt başlık ve 30 maddeden oluşmaktadır. İmzacı taraf, farklı ihtiyaçlara sahip kadınların politik ve kamusal karar alma mekanizmalarının tüm aşamalarına dahil edilmesini, dengeli katılımlarını ve eşit temsillerini taahhüt etmektedir. Bu bölümde yer alan 8 ana başlık ve maddeleri şunlardır:

1. Demokratik Hesap Verebilirlik (Siyasi temsil, siyasi ve medeni hayata katılım, eşitlik için kamusal taahhüt, eşitliği geliştirmek için ortaklarla çalışma, kalıp yargılarla mücadele, iyi idare ve istişare taahhütlerini içermektedir)
2. Eşitlik için Genel Çerçeve (Toplumsal cinsiyet değerlendirmesi, çoklu ayrımcılıkla mücadele taahhütleri yer almaktadır)
3. İşveren Rolü (Kadınların çalışma yaşamına eşit katılımı, eşit haklara sahip olması, iş yerinde cinsel tacize karşı mücadele, iş ve özel yaşamın dengelenmesi konularında taahhütleri kapsamaktadır)
4. Kamu İhaleleri ve Sözleşmeleri (Kamu ihalelerine ilişkin görevlerin ve yükümlülüklerin yerine getirilmesinde kadın-erkek eşitliğinin sağlanması taahhütlerini düzenlemektedir)

5. Hizmet Sunum Rolü (Eğitim ve yaşam boyu öğrenme, sağlık, sosyal bakım ve hizmetler, çocuk bakımı, bakmakla yükümlü olunan diğer bireyler için bakım hizmetleri, sosyal içerme, barınma/konut, kültür/spor ve rekreasyon, emniyet ve güvenlik, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve insan kaçakçılığı konularına ilişkin taahhütleri içermektedir)
6. Planlama ve Sürdürülebilir Kalkınma (Kentsel ve yerel planlama, mobilite ve ulaşım, ekonomik kalkınma ve çevre alanlarındaki taahhütleri düzenlemektedir)
7. Düzenleme Rolü (Düzenleme görevlerinin yürütülmesinde, kadınların ve erkeklerin özel ihtiyaçlarını ve koşullarını dikkate almayı taahhüt etmektedir)
8. Eşleştirme ve Uluslararası İş birliği (Yerel ve bölgesel yönetimlerin yürüttüğü eşleştirme faaliyetlerini ve Avrupa ve diğer uluslararası işbirliği çalışmaları taahhütlerini içermektedir)

Türkiye Belediyeler Birliği (TBB), Şart'ı imzalamak isteyen belediyelere destek olacağını duyurmuştur (TBB, 2021b).

5. Türkiye’de Avrupa Yerel Yaşamda Kadın Erkek Eşitliği Şartını İmzalayan Belediyelerin Stratejik Planları Üzerine Bir Araştırma

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’na göre stratejik plan “kamu idarelerinin orta ve uzun vadeli amaçlarını, temel ilke ve politikalarını, hedef ve önceliklerini, performans ölçütlerini, bunlara ulaşmak için izlenecek yöntemler ile kaynak dağılımlarını içeren plan” olarak tanımlanmıştır. 5393 sayılı Belediye Kanunu’na nüfusu 50.000 ve üzerindeki belediyeler ile 5216 sayılı Kanunu’na büyükşehir belediyeleri stratejik plan hazırlamakla yükümlüdür. Stratejik plan belediyelerin geleceğini yönlendirebilecek iki araç stratejik planlama ve imar planlamasıdır (www.sp.gov.tr, 2021).

Belediyeler yerel düzeyde eşitliğin ve kapsayıcılığın sağlanmasında öncü kuruluşlar arasındadır. Yerel düzeyde eşitliğin kurumsallaşmasında belediye bütüncül bir sosyal politika yaklaşımı benimsemelidir. Bu yaklaşım belediyenin misyon, vizyon, temel ilkeler ile stratejik planına yansıtılmalıdır.

Cinsiyet körlüğüne zemin hazırlamak için stratejik plan toplumsal cinsiyete duyarlı bakış açısıyla hazırlanmalı; misyon, vizyon, amaçlar, hedefler, faaliyetler ve performans göstergeleri bu doğrultuda belirlenmelidir. Kadınlar aleyhine olan eşitsizlikler stratejik planlar aracılığıyla daha da derinleşebilir (Kaşıkırık, Erimez & İzci, 2019: 18).

5.1. Araştırmanın Amacı ve Sorusu

Stratejik planlar belediyelerin en üst düzey politik belgeleridir. Stratejik plan doğrultusunda belediyeler 5 yıllık yol haritasını belirlemektedir. Belediyenin misyon, vizyon, temel değerleri, stratejik amaçları, stratejik hedefleri, performans göstergeleri ve faaliyetleri stratejik planda yer almaktadır. Bu çalışmada, Türkiye’de “Avrupa Yerel Yaşamda Kadın-Erkek Şartı”nı imzalayan belediyelerin 2020-2024 dönemi stratejik planlarında toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin önlenmesine yer verip vermedikleri ve hangi seviyede yer verdiklerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu çalışmada, “Şart’ın imzalanması belediyelerin toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle mücadelesine katkı sunmakta mıdır?” temel sorusuna cevap aranmaktadır.

5.2. Araştırmanın Kapsamı

Türkiye’de Şart’ı imzalayan belediyeler araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Türkiye Belediyeler Birliği verilerine göre, Türkiye’de 2021 itibarıyla 31 belediye Şart’ı imzalamıştır (TBB, 2021c). Ancak bu belediyelerden Toroslar, Karşıyaka, Çiğli, Bodrum, Avcılar ve Nilüfer Belediyeleri 2020-2024 stratejik plan hazırlama sürecinde veya sonrasında bu Şart’ı imzaladıkları için araştırmanın kapsamı dışında tutulmuştur. Bu nedenle, araştırmanın örneklemini 2013-2018 yılları arasında Şart’ı imzalayan 25 belediyedir. Araştırma kapsamında yer alan belediyeler Tablo 1’de sunulmaktadır.

Tablo 1: Araştırma Kapsamında Yer Alan Belediyeler ve Şart’ı İmzalandıkları Meclis Karar Tarihleri

	Belediye Adı	Meclis Kararı Tarihi
1.	Bornova Belediyesi	7.02.2013
2.	Denizli Büyükşehir Belediye Başkanlığı	8.03.2013
3.	Trabzon Büyükşehir Belediye Başkanlığı	11.03.2013
4.	Kars Belediye Başkanlığı	2.05.2013
5.	Bursa Büyükşehir Belediye Başkanlığı	2.05.2013
6.	Muratpaşa Belediye Başkanlığı	3.06.2013
7.	Nevşehir Belediye Başkanlığı	7.06.2013
8.	İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı	14.06.2013
9.	Adana Büyükşehir Belediye Başkanlığı	13.08.2013
10.	Tarsus Belediye Başkanlığı	5.11.2013
11.	Çankaya Belediye Başkanlığı	11.11.2013
12.	Antalya Büyükşehir Belediye Başkanlığı	10.12.2013
13.	Büyükçekmece Belediye Başkanlığı	10.01.2014

Tablo1: Devamı		
14.	Giresun Belediye Başkanlığı	5.05.2014
15.	Ortahisar Belediye Başkanlığı	5.05.2014
16.	Ordu Büyükşehir Belediye Başkanlığı	25.06.2014
17.	Osmangazi Belediye Başkanlığı	11.12.2014
18.	Akdeniz Belediyesi	12.04.2015
19.	Beylikdüzü Belediyesi	2.06.2015
20.	Şişli Belediye Başkanlığı	6.10.2015
21.	Kadıköy Belediyesi	6.04.2016
22.	Süleymanpaşa Belediyesi	4.08.2017
23.	Urla Belediyesi	5.09.2017
24.	Gaziantep Büyükşehir Belediyesi	17.09.2018
25.	Karabağlar Belediyesi	6.12.2018

5.3. Araştırmanın Yöntemi

İmzacı taraflar, Şart'ın taahhütleri arasında yer alan "toplumsal cinsiyete dayalı şiddete karşı politika ve eylemlerini belirlemek, uygulamak ve güçlendirmek"ten sorumludur. Bu bağlamda, Şart'ın 22. Maddesi doğrudan "Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet" ile ilgilidir:

(1) İmzacı taraf kadınları oransız olarak etkileyen toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin temel insan haklarının ihlali ve insanların onuruna ve fiziksel ve ruhsal bütünlüklerine bir saldırı niteliği taşıdığını tanır ve kabul eder.

(2) İmzacı taraf, toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin faillerin bakış açısından bir cinsiyetin diğer cinsiyete üstünlüğü fikrinden ve eşitsiz iktidar ilişkileri bağlamında ortaya çıktığını tanır ve kabul eder.

(3) İmzacı taraf toplumsal cinsiyete dayalı şiddete karşı politika ve eylemlerini tesis etmek ve güçlendirmek üzere aşağıdaki tedbirleri almayı taahhüt eder:

- Mağdurlar için özel destek yapılarının oluşturulması
- Esas olarak kullanılan tüm yerel dillerde o bölgede var olan hizmetlere dair kamuoyu bilgilendirme çalışmalarının yürütülmesi
- Mağdurların saptanması ve desteklenmesi noktalarında profesyonel personelin gerekli eğitimi almalarının sağlanması
- Polis, sağlık ve konut makamları gibi ilgili hizmetler arasında etkili eşgüdümünün temini
- Muhtemel ve gerçek mağdurlara ve faillere yönelik farkındalık yaratma kampanyalarının ve eğitim programlarının düzenlenmesi.

Araştırmada, nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma kapsamındaki 25 belediyenin 2020-2024 dönemi stratejik planları Şart'ın 22. Maddesi odağında analiz edilmiştir. Bu bağlamda, beş farklı kategori geliştirilerek içerik analizi yöntemi uygulanmıştır. Bu kategoriler: "özel destek yapılarının oluşturulması", "kamuoyu bilgilendirme çalışmaları", "profesyonel personelin eğitimi", "kurumlar arası

koordinasyon" ve "farkındalık kampanyalarının yürütülmesi ve eğitim programlarının düzenlenmesi" dir.

5.4. Araştırmanın Kısıtlılığı

Araştırma, Şart'ı imzalayan belediyelerin Şart'ı imzaladıktan sonraki güncel stratejik planları olan 2020-2024 dönemleri ile sınırlıdır. Bu nedenle, araştırmanın en temel kısıtını stratejik planda yer alan bilgiler oluşturmaktadır. Araştırmada, stratejik planda yer alan bilgiler doğrultusunda içerik analizi yapılmıştır. Diğer taraftan stratejik planlar, gerek duyulması halinde plan döneminin kalan yılları için revize edilebilir ve bir stratejik planda en fazla iki kez güncelleme yapılabilir (www.resmigazete.gov.tr, 2018). Bu nedenle, mevcut plandaki güncellemelerde veya bir sonraki stratejik plan döneminde Şart'ı imzalayan belediyeler farklı yaklaşımlar benimseyebilir. Aynı zamanda, belediyelerin kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle mücadele politikaları ve faaliyetleri stratejik planla sınırlı değildir.

5.5. Araştırmanın Bulguları

Araştırma kapsamında elde edilen veriler "kategorisel içerik analizi" yöntemi ile çözümlenmiş ve bulgular Tablo 2'de sunulmuştur. Araştırmada çarpıcı sonuçlar tespit edilmiştir. Denizli Büyükşehir, Büyükçekmece, Giresun, Ordu Büyükşehir ve Osmangazi Belediyeleri'nin stratejik planlarında bir kez bile "kadına yönelik şiddet" kavramına ve bu kapsamda yapılan faaliyetlere rastlanmamıştır. İncelenen belediyeler arasında "kadın yönelik şiddet" in önlenmesine ve mücadelesine en kapsamlı Bornova, Çankaya, Şişli, Karabağlar ve Muratpaşa Belediyeleri'nin stratejik planlarında yer verildiği tespit edilmiştir. Bu yansılardan bazılarını aşağıda yer verilmiştir:

- Bornova Belediyesi Stratejik Planı'nda, Stratejik Hedef 4.6.'da "Toplumsal cinsiyet eşitliği yaklaşımının tüm hizmetlerine yansımaları sağlamak" amacıyla kurum personeline toplam 25 ve vatandaşlara toplam 40 "toplumsal cinsiyet eşitliği" eğitimi verilmesi planlanmıştır (Bornova Belediyesi Stratejik Planı, 2020: 98).
- Çankaya Belediyesi'nin Stratejik Planı'nda, Stratejik Amaç 2'de "Sağlık ve sosyal hizmetleri yaygınlaştırmak, cinsiyet eşitsizliği ve ayrımcılık ile mücadele etmek" yer almaktadır. Bu amaç altında "Kadına yönelik şiddet ve ayrımcılığın ortadan kaldırıldığı toplumsal cinsiyet eşitliğinin katılımcı bir anlayışla

- sağlandığı bir kent oluşturmak” stratejik hedef olarak belirlenmiştir (Çankaya Belediyesi Stratejik Planı, 2020 :12).
- Şişli Belediyesi’nin Stratejik Planı’nda, Stratejik Amaç 1’i “Hak ve eşitlik temelli bir yaklaşımla toplumsal gelişim desteklenecek ve refah arttırılacaktır”. Kadınlara ve LGBTİ+ bireylere yönelik şiddetin her türüsüne karşı kararlılıkla mücadele edilmesi vurgulanmaktadır. Hak temelli ve ayrımcılık karşıtı kurum içi ve dışı toplam 50 eğitim düzenlenmesi planlanmış; bu eğitimlerin hak ve eşitlik temelli yaklaşım amacına %20 etki etmesi hedeflenmiştir (Şişli Belediyesi Stratejik Planı, 2020: 91-98).
  - Muratpaşa Belediyesi’nin Stratejik Planı’nda, “Kadın ve aile sağlığının güçlendirilmesi için yapılan faaliyetlerin %5 arttırılması” hedefi altında “İnsan, kadın ve çocuk hakları ihlalleriyle mücadele yöntemleri geliştirmek amacıyla psiko-sosyal çalışmalar yapmak”, “Kadınların sosyal rollerine yönelik eğitim ve farkındalık çalışmaları yapmak “yer almaktadır (Antalya Muratpaşa Belediyesi Stratejik Planı, 2020: 80).
  - Karabağlar Belediyesi’nin Stratejik Planı’nda, belediyenin tüm hizmet projelerinin Şart’a uygun olarak düzenleneceği vurgulanmıştır. Kadın-erkek eşitliği bilincini geliştirmeye ve kalıp yargılarla mücadeleye yönelik kampanyaların yapılması hedeflenmiştir. “Kamu kurum ve kuruluşları ile diğer yerel yönetimlerle koordinasyon içinde, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalık geliştirici çalışmalar (eğitim, seminer, panel, konferans, kampanya vb.) yapılması planlanmıştır (Karabağlar Belediyesi Stratejik Planı, 2020: 158).

Araştırmanın bulgularına göre, Şart’ın imzacı belediyelerin stratejik planlarına yansıdığı, ancak bu yansımanın her belediye ve her şiddet türü için geçerli olmadığı tespit edilmiştir. Belediyelerin çoğunluğunda “toplumsal cinsiyete dayalı şiddet” veya “kadına yönelik şiddet” kavramları yerine “aile içi şiddet” kavramının vurgulandığı gözlemlenmiştir. Hatta bazı belediyelerin stratejik planlarında “kadının güçlenmesi” yerine “aile içinde kadının güçlenmesi” ön plana çıkarılmaktadır.

Kadınların yaşadıkları sistematik şiddetten kurtulmak için sığındıkları ve hayati öneme sahip olan “sığınak” veya “sığınma evi” yerine; “kadın konuk evi”, “koruma evi”, “kadın misafir evi” gibi farklı isimler kullanıldığı ve bu konuda ciddi bir kavram karmaşası yaşandığı tespit edilmiştir. Aslında bu karmaşanın arka planı uzun yıllara dayanan, politik bir tartışma konusudur. Oysaki kullanılan isimlerin önemi büyüktür. Çünkü karar vericilerin “kadına yönelik şiddetle mücadele” bakış açılarını yansıtmaktadır ve sunulan faaliyetleri doğrudan

etkilemektedir. Hâlbuki kadınlar şiddetten korunmak için güvenli yerler olan “sığınak” veya “sığınma evi”nde kalmak zorundadır, adeta “misafir edilmesi” fikrini çağrıştıran konuk evlerinde değil. Kullanılan yanlış isimler, kadına yönelik şiddetin ciddiyetinin üstünü örtmekte ve görünmez kılmaktadır (www.morcati.org.tr, 2013). Kadın konuk evi, koruma evi, misafir evi gibi yanlış kullanılan kavramlar ve arkasındaki ataerkil bakış açısı kadına yönelik şiddeti normalleştirmekte, daha hafif göstermekte ve kadınları tekrar tekrar mağdur etmektedir.

Sonuç

Ataerkil toplum düzeni nedeniyle toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri en çok kadınları ve kız çocuklarını etkilemektedir. Tüm dünyada kadınlar yüzyıllardır süren toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri yüzünden şiddetin her türüne her gün maruz kalmaktadır. Hâlbuki toplumsal cinsiyet eşitliği temel bir insan hakkıdır, demokratik bir toplumun en temel ögesidir. Bir insan cinsiyeti sebebiyle şiddete, cinsiyet temelli ayrımcılığa, zulme ve diğer hak ihlallerine maruz kalmadan yaşama hakkına sahiptir.

Yerel yönetimler insanların gündelik hayatlarına en yakın kamu kurumları olarak toplumsal cinsiyet eşitliğinin hayata geçirilmesinde başat aktörlerdendir. Bu bağlamda belediyeler, ulusal ve uluslararası mevzuat çerçevesinde kadınlara yönelik şiddetin önlenmesinde kritik öneme sahiptir. Belediyeler, kadınların ihtiyaç duydukları her türlü desteği (hukuki, ekonomik, sosyal, psikolojik vb.) tahsis etmekle yükümlüdürler. Belediyeler toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasında etkin rol üstlenebilir ve alabilecekleri somut eylemler ile kadına yönelik şiddetin son bulmasını sağlayabilir.

Şart, yerel yönetimleri eşitliğin hayata geçirilmesi konusunda çok boyutlu ve kapsamlı bir eylem alanının merkezine yerleştirmektedir. Şart kapsamında, yerel yönetimlerin hazırlayacağı eşitlik eylem planları temel araç konumundadır. Şart'a göre belediyeler, yerel halkın yaşamını doğrudan etkileyen plan, program ve hizmetlerin geliştirilmesinde toplumsal cinsiyete duyarlı bakış açısı benimsenmelidir. Bu bağlamda, kadınların sosyo-ekonomik koşulları, gündelik yaşam deneyimleri, ihtiyaçları, gereksinimleri ve beklentileri önemle dikkate alınmalıdır.

Şart'ı imzalayan belediyeler, bu Şart'ı imzalayarak yerelde kadın-erkek eşitliğinin sağlanmasında güçlü bir irade ortaya koymaktadır. Bu bağlamda Şart, bir iyi net beyanı niteliği taşımaktadır. Araştırma sonucuna göre, bu iradenin yeterli olmadığı gözlenmektedir. Şart'ı imzalayan belediyelerde kadına yönelik şiddetle mücadele noktasında önemli gelişmelerin olduğu, ancak bu ilerlemelerin hızının istenilen

seviyede olmadığı gözlenmiştir. Hatta bazı belediyelerin kadına yönelik şiddetin sona erdirilmesi noktasında somut adımlar atmadığı, özel destek mekanizmaları (sığınak, sığınma evi, konuk evi vb.) geliştirmedeği, iş birlikleri kurmadığı, eğitim programları düzenlemediği, kampanyalar yürütmediği ve toplumsal farkındalık çalışmaları yapmadığı tespit edilmiştir. Hâlbuki Covid-19 salgını ile kadına yönelik şiddetin her türlü tüm coğrafyalarda artarak devam etmektedir. Bu nedenle, belediyelerin kadına yönelik şiddetle mücadele çalışmalarını öncelik haline getirmeleri ve salgın gibi kriz durumlarına karşı ek önlemler almaları hayati önem taşımaktadır.

Sonuç olarak, Şart'ı imzalayan yerel ve bölgesel yönetimlere hukuki ve maddi bir yaptırım olmadığından dolayı, imzacı taraflarda toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle mücadelede arzu edilen aşamaya gelinememektedir. Bu bağlamda Şart'ın etkin uygulanabilmesi için somut adımlar önerilmiştir. İlk olarak yerel yaşamda toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda çalışan uzmanlardan (akademi, bürokrasi, sivil toplum vb.) oluşan bağımsız bir çalışma komisyonu kurulmalıdır. Bu komisyon imzacı taraflarda Şart'ın uygulanmasını somut göstergelerle izlemeli, toplumsal cinsiyete duyarlı olarak periyodik (6 aylık veya 1 yıllık) raporlar yayınlamalı ve kamuoyu ile paylaşmalıdır. Aynı zamanda, Şart'ta yer alan taahhütleri yerine getirmeyen imzacı belediyelere çeşitli yaptırımlar uygulanması yerinde olacaktır. Bu yaptırımlar, Şart'ın imzacıları arasından çıkartılması, CEMR ile iş birliği seviyesinin asgari düzeye indirilmesi vb. olabilir. Böylelikle, yerelde toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle etkin mücadele edilebilir ve kadına yönelik her türlü şiddet önlenir.

Kaynakça

- Alkan, A. (2009). Belediye Kadınlara da Hizmet Eder, *KADER Yayınları*.
Antalya Muratpaşa Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
- Avrupa Yerel Yaşamda Kadın Erkek Eşitliği Şartı,
https://www.ccre.org/img/uploads/piecesjointe/filename/charte_egalite_tr.pdf.
- Belediyeler için Stratejik Planlama Rehberi (2021).
http://www.sp.gov.tr/upload/xSpKutuphane/files/2nABM+Belediyele_r_Icin_Stratejik_Planlama_Rehberi.pdf.
- Beylikdüzü Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
- Biriciklioğlu, H (2020). Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Belediyeler: Avrupa Yerel Yaşamda Kadın Erkek Eşitliği Şart'ını İmzalayan Belediyeler Üzerinden Nitel Bir İnceleme, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt 29, Sayı 2, Nisan 2020, s.21-56.

- Bora, A. (2009). Yerel Kalkınma ve Cinsiyet Eşitliği, *Kadın Adayları Destekleme Derneği Yayınları*.
- Bornova Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
- Bursa Büyükşehir Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
- Büyükçekmece Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
- CEMR (2021a), <https://www.ccre.org>, Erişim Tarihi: 24.04.2021.
- CEMR (2021b), <https://www.ccre.org/en/activites/view/11>, Erişim Tarihi: 24.04.2021.
- COE (2011). *İstanbul Sözleşmesi*, <https://rm.coe.int/1680462545>.
- Çankaya Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
- Denizli Büyükşehir Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
- Erdoğan, B. (2017). Kadın-Erkek Eşitliği ve Yerel Yönetimler, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, ss. 125-150.
- Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
- Giresun Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
- Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü (2021). *Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırmaları-2008 ve 2014*, http://www.hips.hacettepe.edu.tr/HUNEE_TBMM_KYS_Komisyon_28042021.pdf.
- <https://www.evrensel.net/haber/426920/turkiyede-siginma-evleri-ve-kapasiteleri-yetersiz> (Erişim Tarihi: 4.05.2021).
- KADER (2021). <http://ka-der.org.tr>.
- Kadıköy Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
- Karabağlar Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
- Kars Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
- Kaşıkırık, A. & İzci, İ. (2019). Kapsayıcı Belediye Yönetişim Karnesi, *KA.DER ve Argüden Yönetişim Akademisi Yayınları*, http://ka-der.org.tr/wp-content/uploads/2020/12/KBYK_Rapor.pdf.
- Kaşıkırık, A., Erimez, E. & İzci, İ. (2019). Belediyeler için Kapsayıcı ve Entegre Stratejik Plan Hazırlama Rehberi, *KA.DER Yayınları*, http://ka-der.org.tr/wp-content/uploads/2020/12/EKSP_Rapor.pdf.
- Koyuncu Lorasdağı, B., & Sumbas, A., (2015). Türkiye’de Yerel Siyaseti Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Üzerinden Düşünmek Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Belediyeler. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, vol.24, 1-26.
- Kul Uçtu, A., & Karahan, N. (2016). Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Cinsiyet Rollerini, Toplumsal Cinsiyet Algısı ve Şiddet Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırma Dergisi*, Cilt 5, Sayı 8. ss. 288-290.
- Mor Çatı (2013). <https://morcati.org.tr/wp-content/uploads/2013/07/BrosurNasilBirSiginak.pdf>.
- Mor Çatı (2020). <https://morcati.org.tr/wp-content/uploads/2020/06/koronavirus-salgini-suresince-kys-rapor.pdf>.
- Mor Çatı (2021). <https://morcati.org.tr/siddet-bicimleri/>.

- Ordu Büyükşehir Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
Osmangazi Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
Süleymanpaşa Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
Şişli Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
T.C. Resmi Gazete (2018).
<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/02/20180226-10.htm>.
TBB (2021a). <https://www.tbb.gov.tr/dis-iliskiler/uluslararası-iliskiler/avrupa-belediyeler-ve-bolgeler-konseyi-cemr>.
TBB (2021b). <https://www.tbb.gov.tr/basin-ve-yayin/duyurular/20130215-avrupa-yerel-yasamda-kadin-erkek-esitligi-sarti>.
TBB (2021c). <https://www.tbb.gov.tr/dis-iliskiler/uluslararası-iliskiler/cemr-avrupa-yerel-yasamda-kadin-erkek-esitligi-sarti>, Erişim Tarihi: 26.04.2021.
Trabzon Büyükşehir Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
Trabzon Ortahisar Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
UN (2020). *Politika Özeti: Covid-19'un Kadınlar Üzerindeki Etkisi*, <https://turkey.un.org/sites/default/files/2020-06/policy-brief-the-impact-of-covid-19-on-women-tr.pdf>.
Urla Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı.
DSÖ(2002).https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/42495/9241545615_eng.pdf?sequence=1.
DSÖ(2021)<https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women>.
5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu.
5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu.
5393 sayılı Belediye Kanunu.
6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun.

EK-1 : Şart'ı İmzalayan Belediyelerin Stratejik Planlarında Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele /Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddetle Mücadele vurgusu

Belediye	Özel destek yapılarının oluşturulması	Kamuoyu bilgilendirme çalışmaları	Profesyonel personelin eğitimi	Kurumlar arası koordinasyon	Farkındalık kampanyalarının yürütülmesi ve eğitim programlarının düzenlenmesi
Bornova	Kadın aktivite merkezi faaliyeti; Psikolojik danışmanlık hizmeti verilmesi	-	Toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimleri verilmesi	-	Vatandaşlara toplumsal cinsiyet eğitimleri verilmesi
Denizli Büyükşehir	-	-	-	-	-
Trabzon Büyükşehir	Kadın yaşam merkezi yapılması	-	-	-	-
Kars	Kadın yaşam merkezlerinin oluşturulması	-	-	-	Kadınların şiddete maruz kalmaması için eğitim temelli politikalar üretilmesi
Bursa Büyükşehir	Kadın sığınma evi hizmetlerinin yürütülmesi; Kadın danışma merkezinin faaliyete başlaması	-	--	-	Kadına yönelik farkındalık ve savunuculuk çalışmaları
Muratpaşa	Kadın danışma ve aile danışma merkezleri açılması	Kadın ve aile bireylerine yönelik özel gün ve haftalarda, farkındalık yaratmak için etkinlik düzenlemek	-	Kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşları arasında iş birliği yapılması	Kadın ve aile fertlerinin gündelik yaşamda karşılaştıkları sorunlara yönelik, ihtiyaç duyulan eğitim çalışmalarını düzenlemek

EK-1: Devamı					
Nevşehir	Aile danışma merkezinin kurulması	-	-	-	-
İzmir Büyükşehir	Kadın danışma ve eğitim merkezi yapılması	-	-	-	Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamaya yönelik faaliyetler
Adana Büyükşehir	Kadın yaşam merkezi kurulması	Kadına yönelik şiddetin azaltılması için toplumsal bilinç düzeyinin yükseltilmesi	-	-	-
Tarsus	Kadın yaşam ve destek merkezi kurulması; Kadın konuk evi faaliyetlerinin yürütülmesi	-	--	-	-
Çankaya	Kadın sığınma evinde kalan ve kadın danışma merkezine başvuran kadınlara psikiyatrik konsültasyon hizmeti verilmesi	Toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin özel günlerde etkinlik ve faaliyetler yapılması	Toplumsal cinsiyet eşitliği hizmet içi eğitimi verilmesi	-	Toplumsal cinsiyet eşitliği ve ayrımcılık karşıtlığına ilişkin eğitim, seminer, söyleşi ve atölye çalışmaları yapılması
Antalya Büyükşehir	Kadın konukevi hizmetleri, aile eğitim ve sosyal hizmet merkezi faaliyetleri	-	-	-	Kadın konukeviden yararlanan kadınlara yönelik farkındalık artırıcı faaliyet, eğitim ve etkinlikler
Büyükçekmece	-	-	-	-	-
Giresun	-	-	-	-	-
Ortahisar	Konukevinin yapılması; kadın ve aile yönlendirme merkezleriyle danışmanlık hizmetlerinin verilmesi	-	-	-	Toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik kadınların güçlenmesi
Ordu	-	-	-	-	-

EK 1: Devamı					
Osmangazi	-	-	-	-	-
Akdeniz	Şiddete maruz kalan aile bireyleri ve kadınlar için kadın konuk evlerinin işletilmesini sağlama; Psikolojik danışma hizmeti verme	-	--	İlgili kurumlarla koordinasyon içerisinde kadın konuk evi	Aile, kadın ve çocuklara yönelik seminer çalışmaları
Beylikdüzü	Kadın da(ya)nışma merkezinin faaliyetleri; Kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında koruyucu-önleyici eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları düzenlenmesi	-	-	-	Cinsel istismarla mücadele kapsamında yetişkinlere yönelik "Çocukların Bedensel Söz Hakkı" eğitim programının düzenlenmesi Toplumsal cinsiyet ve fırsat eşitliği programlarının yürütülmesi
Şişli	Kadınlara ve LGBTİ+ bireylere yönelik psikolojik, fiziksel, cinsel ve ekonomik şiddetle kararlılıkla mücadele edilmesi; kadın sığınma evinin kapasitesinin geliştirilmesi	Toplumsal farkındalığı yükselten iletişim kampanyalarının düzenlenmesi	Hak temelli ve ayrımcılık karşıtı kurum içi eğitimler düzenlenmesi	İç ve dış paydaşlarla ortak projeler	Kadınların ve LGBTİ+ bireylerin çok yönlü olarak desteklenerek güçlendirilmesi, ayrımcılığın ve şiddetin her türüyle mücadele amacıyla Eğitimler

EK 1: Devamı					
Kadıköy	Kadın yaşamevi'nin açılması;Kadın sığınma evi /Konuk evi mevzuatı kapsamında mesleki çalışmaların yapılması	-	-	-	Şiddet mağduru kadınların desteklenmesi ve güçlendirilmesine yönelik kadın çalışmalarının yapılması
Süleymanpaşa	Kadın yaşam merkezi yapımını gerçekleştirmek	-	-	-	-
Urla	Kadın danışma ve dayanışma merkezi faaliyetleri	-	-	-	-
Gaziantep Büyükşehir	Kadın konukevi faaliyetleri; Aile destek merkezi hizmetlerinin sunulması	-	-	-	Kadınların korunması, kişisel ve toplumsal gelişimlerinin sağlanması ve toplumsal bilincin artırılması
Karabağlar	Kadın sığınma evinin açılması	Kadına yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla toplumsal farkındalık çalışmalarını sürdürerek koruyucu ve önleyici hizmetlerin sunulması	Personele toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik verilen hizmet içi eğitim	Kamu kurum ve kuruluşları ile yerel yönetimlerle iş birliği içinde, toplumsal cinsiyet eşitliği bilincini geliştirmeye yönelik çalışmaların planlanması	Kadın erkek eşitliği bilincini artırmak ve yerleştirmek için, kalıp yargılarla mücadele etmeye yönelik kampanyalarının düzenlenmesi;

